

*MUSIIKKIA
LAULAEN JA
KIRJOITTAEN 3*

KALEVI HAMPINEN

Alkusanat

Musiikkia laulaen ja kirjoittaen 1, 2 ja 3 kirjasarja sisältää Suomen musiikkioppilaitosten liitto ry:n musiikin perusteiden mukaisen oppisisällön. Kirjat on jaettu eri tasoihin opetusmateriaalin helpottamiseksi.

Harjoitukset jakaantuvat eri osastoihin:

Teorian kertaustehtävät, jotka valmistavat uuteen tasoon siirtymistä

Musiikin teoriaa 3

Säveltapailun kertaustehtävät

Säveltapailu 3

Rytmiosasto

Ohjelmistoa

Musiikin kuuntelua - intervalein, soinnuin, melodioin sekä rytmein

Musiikin teorian lisätehtäviä

Reaalisointumerkintä

Musiikin teorian sovelluksia elävään musiikkiin

Musiikkisanastoa

“Musiikkia laulaen ja kirjoittaen 3” on uusittu vuonna 2013 ja suositamme tämän kirjan käyttöä edellisten sijaan.

Säveltapailu

- säveltapailun esimerkit ovat kauttaaltaan elävästä musiikista poimittuja.
- sivujen layout on uudelleen kirjoitettu lukemisen helpottamiseksi.
- reaalisointumerkintä on kirjoitettu Skandinavian tyylin mukaisesti I. B on H, mutta B on Bb.
- astemerkitöjä käytetään rinnakkain reaalisointumerkkien kanssa.
- musiikin terminologiaa on painotettu esitystempon osalta, sekä intervallihyppyt on merkitty säveltapailuosiossa (sivuilla 47 - 54).
- dynamiikkaa (äänen voimakkuutta) on merkitty esimerkein (sivuilla 55 - 76).
- säveltapailumelodioita harjoitellaan intervalli kerrallaan (sivuilla 55 - 76).
- tärkeimmät sointutehot I - IV - V - V7, I - II - V - V7 ja niin edelleen käydään läpi duurissa sekä mollissa.
- ohjelmisto sivusto eri tyylikausilta (sivuilla 95 - 102)

Rytmiosasto

- eri rytmit on jäsennetty selkeämmin, layout on uudelleen kirjoitettu (sivuilla 79 - 92).
- pienoismuodot, säe, säepari ja lauseke harjoituksineen (sivuilla 38 - 39).
- musiikkisanastoa on täydennetty lisäämällä: sävelvoimakkuuden merkintä, tempomerkinnät, tempomerkintöihin liittyviä lisämäärytyksiä sekä esitystapaan liittyviä termejä.
- ohjelmistosivusto eri tyylikausilta (sivuilla 125 - 133).

Teoriaosasto

- kertaustehtävät varmistavat opitut asiat.
- elävän musiikin kautta opittavia asioita on täydennetty (lisäsivuilla 113 -124), katso sivua 17, laatikoitu teksti osoittaa harjoiteltavan sivun 113 musiikin teorian sovelluksia elävään musiikkiin 1.
- sointuanalyysia harjoitellaan myös neliäänisesti (sivuilla 36 - 37), joka on yleistä esimerkiksi laulukirjoissa.
- harmonian I. sointujen osuutta on painotettu myös melodiseen suuntaan (sivuilla 116 -117).
- hajasävelet käsitellään sointuun kuulumattomina sävelinä ja annetaan yleismääritelmiä niiden analyysiin (sivu 44).
- lopuksi opiskelija voi musisoida omia melodioita (sävellyksiä) annettujen sointujen pohjalta ja omaksua harmonian yleiset linjat.

Sisällysluettelo 1

Musiikin teoriaa

Alkusanat	1
Sisällysluettelo	2
.....	3

Kertaustehtävät

Asteikot g-avaimella	6
Asteikot f-avaimella	7
Kvinttiympyrä neljään etumerkkiin (taulukko)	8
<i>Luonnollinen, harmoninen ja melodinen molliasteikko</i>	9
Duuriasteikkoiset intervallit	10
<i>Suuri oktaaviala ja 4-viivainen oktaaviala</i>	11
<i>Pienet, vähennetyt ja ylinousevat</i> intervallit	12
Intervallitaulukko	13
<i>Duuri, molli, ylinouseva sekä vähennetty kolmisointu</i>	14
Musiikin teorian tehtäviä	15
Musiikin teorian tehtäviä	16

Musiikin teoriaa 3

<i>Oktaavialat ja oktaavisiirto</i>	17
<i>Kromaattiset sävelet ja enharmoniset sävelet</i>	18
H-duuri ja gis-molli	19
Intervallit (taulukko)	20
<i>Nooni ja desimi</i>	21
Des-duuri ja b-molli	22
<i>Käännösintervallit</i>	23
<i>Harjoitellaan intervallien käännöksiä</i>	24
<i>Konsonanssit ja dissonanssit</i>	25
Fis-duuri ja dis-molli	26
Duuri ja molliasteikon sävelille rakentuvat kolmisoinnut	27
Kolmisoinnun perusmuodon rakenne ja kirjoittaminen	27
Kolmisoinnun perusmuodon tunnistaminen	28
Kadenssi I - IV - V - I	28
Kolmisoinnun terssikäännös (kirjoittaminen ja tunnistaminen)	29
Kolmisoinnun kvinttikäännös (kirjoittaminen ja tunnistaminen)	30
Ges-duuri ja es-molli	31
<i>Nelisoinnut. Dominanttiseptimisointu</i>	32
Kvinttiympyrä (taulukko)	33
Tehtäviä	34
Tehtäviä	35
<i>Sointuanalyysi</i> (neliääninen asettelu)	36
<i>Sointuanalyysi</i> (tehtäviä)	37
Pienoismuodot , säe, säepari, lauseke	38
<i>Pienoismuotojen</i> muotorakenteiden tunnistamistehtäviä	39
Musiikin teorian tehtäviä	40
Asteikot : Duuri, molli, (<i>luonnollinen, harmoninen ja melodinen</i>)	41
<i>Unkarilainen molli, kromaattinen asteikko</i>	41
Moodit (kirkkosävellajit), doorinen, fryyginen, lyydinen ja miksolyydinen	
Nuottiavaimet	42
Musiikin teorian tehtäviä	43
Tahtiosoitus, hajasävelet (sointuun kuulumattomat sävelet)	44

Sisällysluettelo 2

Säveltapailutehtävät

Kertaustehtävät

Intervallien kertausta laulaen ja kuunnellen	46
<i>F-duuri</i> ja <i>d-molli</i> , pisteellinen 1/4 + 1/8 nuotti	47
<i>G-duuri</i> , <i>e-molli</i> , <i>B-duuri</i> , pisteellinen 1/8 + 1/16 nuotti, sekä säe	48
<i>g-molli</i> , <i>D-duuri</i> , <i>h-molli</i>	49
<i>Es-duuri</i> ja <i>c-molli</i> sekä 6/8 tahtilaji	50
<i>A-duuri</i> ja <i>fis-molli</i> sekä trioli	51
<i>As-duuri</i> ja <i>f-molli</i> sekä synkooppi	52
<i>E-duuri</i> ja <i>cis-molli</i> sekä "nopea synkooppi"	53
Kertaustehtäviä 8, tiivistelmä edellisistä harjoituksista	54

Säveltapailuharjoituksia

Intervalli: sekunti	55
Intervalli: terssi	56
Intervalli: kvartti	57
Intervalli: kvintti	58
Intervalli: Seksti	59
Intervalli: Septimi	60

Sointuasteet: I-V-I, duurissa ja mollissa	61
Sävelmiä pohjautuen I-V-I sointukulkuihin	62
Sointuasteet: Toonika (I), subdominantti (IV), sekä dominantti (V) sointuihin pohjautuvia harjoituksia duurissa	63
Sointuasteet: Toonika (I), subdominantti (IV), sekä dominantti (V) sointuihin pohjautuvia harjoituksia mollissa	64
Sävelmiä pohjautuen I-IV-V-I sointukulkuihin	65
Sävelmiä, jotka pohjautuvat <i>synkooppi</i> pohjaisiin rytmeihin	66
Sävelmiä, joissa on <i>kaaria</i> ja <i>tauvoja</i>	67

Dominanttiseptimisointu	68
--------------------------------------	----

Rinnakkaissävellaji harmonia,

Siirtyminen <i>duurista molliin</i> ja päinvastoin	69
--	----

H-duuri ja gis-molli	70
--	----

<i>Pisteellinen</i> 1/4 nuotti + 1/16 nuotit	71
--	----

Des-duuri ja b-molli	72
--	----

II asteen sointu duurissa ja mollissa	73
---	----

Sävelmiä, joissa esiintyy II asteen sointu	74
--	----

Yhdyskaareja 6/8 tahtilajissa sekä 1/16 trioli	75
--	----

Unkarilainen asteikko	76
-----------------------------	----

Rytmiharjoituksia

Rytmiosastossa käytettäviä rytmejä rytmienimillä	78
--	----

1/8 tauko, pisteellinen 1/4, synkooppi	79
--	----

Kohotahti, 1/16 ja pisteellinen 1/8 nuotti	80
--	----

Sisällysluettelo 3

“Nopea synkooppi” (1/16 + 1/8 + 1/16, 1/8 tauko sovellettuna harjoiteltuihin rytmeihin.....	81
Pisteellinen 1/8 tauko, 1/16 tauko	82
1/16 tauko sovellettuna harjoiteltuihin rytmeihin	83
Tahtilajit 3/8 ja 6/8 sekä synkooppiin pohjautuvia rytmejä	84
1/8 trioli	85
Pisteellinen 1/4 nuotti + 1/16 nuotit, synkooppi + 1/8 tauko	86
Erilaisia synkooppi rytmejä (kaarituksia yli tahtien), harjoiteltuja synkooppi rytmejä kaaritetuina yli tahtien	87
1/16 trioli	88
Erilaisia synkooppi rytmejä (jatkoa	89
Kertausta	90
Trioli, sekstoli, duoli, kvartoli	91
1/32 nuotti, kvintoli sekä esimerkkejä viihdemusikkiin rytmeistä	92

Ohjelmistoa

Ohjelmistoa 1	95
Ohjelmistoa 2	96
Ohjelmistoa 3	97
Ohjelmistoa 4	98
Ohjelmistoa 5	99
Ohjelmistoa 6	100
Ohjelmistoa 7	101
Ohjelmistoa 8	102

Musiikin kuuntelua, intervalein, soinnuin, melodioin sekä rytmein

Lauletaan ja kuunnellaan intervaleja tuttujen sävelmien avulla	103
Lauletaan ja kuunnellaan sointuja tuttujen sävelmien avulla	104
Lauletaan ja kuunnellaan erilaisia sointukulkuja ja opitaan merkitsemään niitä nuottiviivastolle	105
Lauletaan ja kuunnellaan melodioita	106
Lauletaan ja kuunnellaan rytmejä	107

Musiikin teorian lisätehtäviä

Merkitse tahtiviivat, tunnista sävellajit	108
Kirjoitetaan asteikkoja g- sekä f-avaimella	109
Kvinttiympyrä sekä intervaleja kaksoisylennys- ja alennusmerkein ...	110

Reaalisointumerkintä

Kolmisointujen (D-m-Y-vä) perusmuoto.	
Kolmisointujen (D-m-Y-vä) terssikäännökset	111
Kolmisointujen (D-m-Y-vä) kvinttikäännökset.	
Dominanttiseptimisointu	112

Musiikin teorian sovellutuksia elävään musiikkiin

Sävellyksiä oktaavialojen sekä enharmonisuuden tunnistamisessa ...	113
Sävellyksiä intervallien käytöstä	114
Sävellyksiä intervallien käytöstä (jatkoa)	115
Murrettuja kolmisointuja (soinnut melodisessa sävelkulussa)	116
Murrettuja kolmisointuja elävässä musiikissa	117

Sisällysluettelo 4

Sävellajien tunnistaminen sävellyksissä	118
Sointujen kirjoittaminen sekä tunnistaminen sävellyksissä	119
Kvinttiympyrä sekä ylennysmerkkiset sävellajit f-avaimella	120
Kvinttiympyrä sekä alennusmerkkiset sävellajit f-avaimella	121
Melodian kirjoittaminen sointujen mukaisesti	122
Melodian kirjoittaminen sointujen mukaisesti (jatkoa)	123
Sävelletään melodioita reaalisoitumerkkien mukaisesti	124

Musiikkisanasto

Sävelvoimakkuuden merkintä, tempomerkinnät.....	125
Tempomerkintöihin liittyviä lisämäärytyksiä, esitystapaan liittyviä termejä	126

Musiikkiteoreettisia termejä (yleisempiä)

Aakkosellinen luettelo

Musiikkisanastoa 3	127
Musiikkisanastoa 4	128
Musiikkisanastoa 5	129
Musiikkisanastoa 6	130
Musiikkisanastoa 7	131
Musiikkisanastoa 8	132
Musiikkisanastoa 9	133

Musiikin tyylikaudet pääpiirteittäin

Tyylikaudet sekä tunnettuja säveltäjiä	133
--	-----

KERTAUSTEHTÄVIÄ 7

Harjoitellaan **PUHTAITA, SUURIA, PIENIÄ, VÄHENNETTYJÄ JA YLINOUSEVIA** INTERVALLEJA.

Mikäli intervalli ei ole duuriasteikkoinen
(Suuri tai Puhdas), mieti, onko se *supistunut*,
(pieni tai vähennetty) vai *laajentunut* **(ylinouseva)**.

1 a) Kirjoita intervallit.

Interval notation: p7, 5, y3, vä5, s7

b) Tunnista intervallit.

Ylentämällä ylempi sävel.

Interval notation: y3

YLINOUSEVAT

Alentamalla alempi sävel.

Interval notation: y5

Interval notation: 5

PUHTAAT

SUURET

Interval notation: s3

Alentamalla ylempi sävel.

Interval notation: vä5

VÄHENNETYT

PIENET

Alentamalla ylempi sävel.

Interval notation: p3

Ylentämällä alempi sävel.

Interval notation: vä5

Ylentämällä alempi sävel.

Interval notation: p3

2 Tunnista intervallit.

3 Kirjoita intervallit.

Interval notation: y3, y5, p6, s3, p7, vä5, y6, vä4, vä5, s3

Kertaustehtäviä 4

Pisteellinen neljäsosa ja kahdeksasosanuotti

D - duuri

Elefantimarssi

D Hm Em/G E7/G# A A A7

Yk - si pie - ni e - lef - ant - ti mars - si näin, au - rin - kois - ta tie - tä e - teen - päin.

D Hm A A A7 D/A A7 D

Kos - ka mat - ka o - li haus - ka niin, pyy - si hän mu - kaan yh - den to - ve - rin.

1 *Kaanon* | *Andantino*

2 *Allegretto*

D A D G D D A7 D G D A7 D Hm D G A7 Hm D/A A7 D

h - molli

Paimenen syyslaulu

Hm Gmaj7 F#7 Hm Em Em/G F#sus4 F# F#7

Leh - ti puus - ta va - ri see - pi, päi - vä yö - tä pa - ke - nee.

Em Hm F#7 Hm Gmaj7 F#7 Hm

Lin - tu pie - ni syk - syn tiel - lä ke - sä mail - le rien - te - lee.

3 *Kaanon* | *Moderato*

4 *Andante*

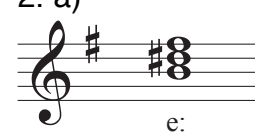

Hm G D Hm A A7 D F# Em A7 Hm Gmaj7 Em F#7 Hm

KOLMISOINNUN PERUSMUODON TUNNISTAMINEN

Harjoitellaan tunnistamaan sointujen asteet eri sävellajeissa seuraavasti:

- a) Tunnistetaan sävellaji (duuri tai molli). *Mollisävellajin* tunnistaa harmonisen mollin 7. sävelestä.
b) Merkitään aste kolmisoinnun perusmuodon alimman (**pohjasävel**) sävelen mukaan.

1. a) b)

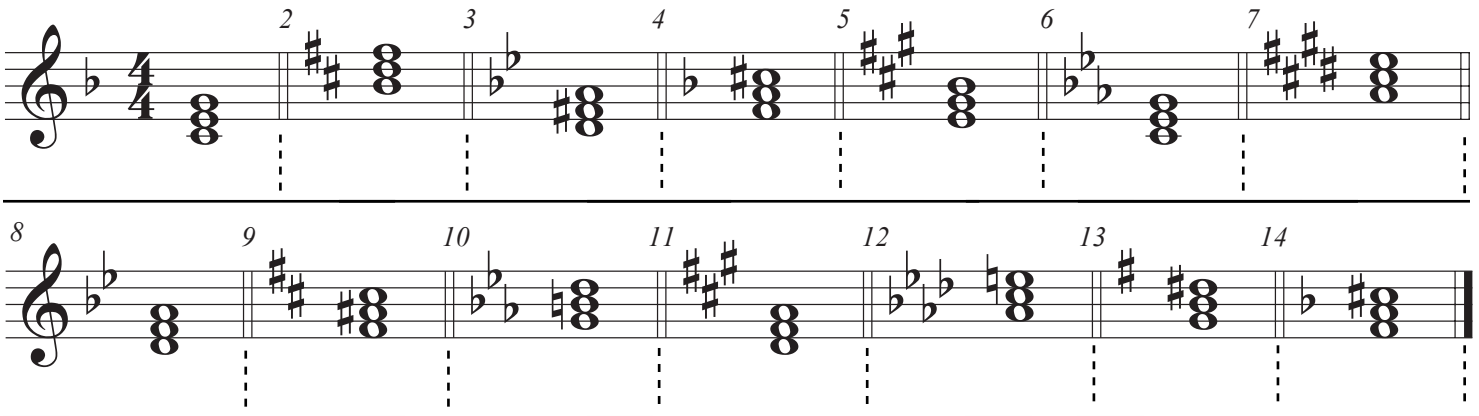
2. a) b)

1. Tehtävän ratkaisu: Sävellaji G: duuri, aste III.

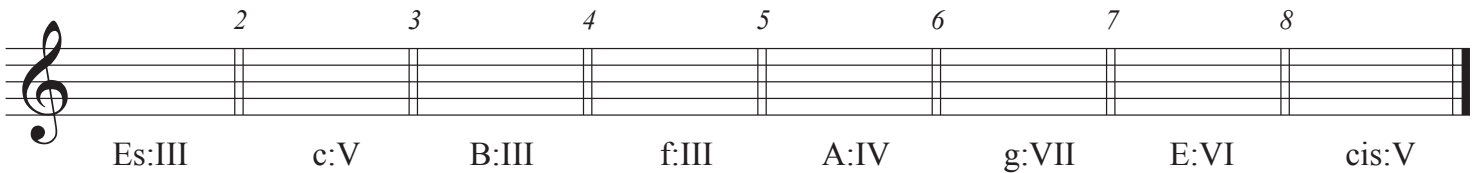
2. Tehtävän ratkaisu: Sävellaji e:molli, aste V.

1 Tunnista sävellaji sekä soinnun aste.

Sivulla 116 on 2,3 ja 4, suorita ohjeiden mukaisesti.

2 Kirjoita kolmisoinnut.

Es:III   c:V   B:III   f:III   A:IV   g:VII   E:VI   cis:V

KADENSSI I - IV - V - I

Duuri- ja molliasteikon sävelille (pohjasävelelle) rakentuvista kolmisoinnuista erityisen tärkeät asteet ovat *ensimmäiselle (I), neljännelle (IV)* sekä *viidennelle (V)* asteelle rakentuvat kolmisoinnut.

Ensimmäiselle asteelle rakentuva sointu on nimeltään **TOONIKA (I)**, neljännelle **SUBDOMINANTTI (IV)**, sekä viidennelle (**V**) **DOMINANTTI**.

Laula näihin sointuihin pohjautuvia melodioita sivuilla 63 ja 64.

Muista:
Harmoninen molli.

2 Kirjoita kadenssi I-IV-V-I seuraavissa sävellajeissa.

C: I IV V I   As: I IV V I   g: I IV V I
E: I IV V I   f: I IV V I   H: I IV V I

Kertaustehtäviä 1

Pisteellinen 1/4
nuotti ja
1/8 nuotti

taa - a tii

tii ta-ka ta-ka tii

Metronomi merkinnät tarkoittaa, että esim.
♩ = 60 tarkoittaa neljäsosan keston olevan
60 sykäystä minuutissa.

Käytä esim. kolmisointua
apuna hyppyjä harjoitellessa.

F-duuri

f g a b c d e f
d r m f s l t d

Harjoittele hyppyjä

Allegro ♩ = 95

Liettualainen kansanlaulu

1 *mf* F Dm B^b Gm Am F B^b Gm Dm C7 F B^b6C7 F

Luonnollinen molliasteikko

d-molli

d e f g a b c d
l t d r m f s l

Andante ♩ = 72

2 *mp* Dm B^b, A D7/F[#] Gm A, Dm B^bmaj7 A A/C[#], Dm A7 Dm

Tuntematon

Katso sivua 38 ja merkitse luonteavat
yhdellä "hengityksellä" laulettavat
kokonaisuudet I. säkeet käytten pilkku
merkkiä.

d-molli

Harmoninen molliasteikko

d e f g a b cis d
l t d r m f si l

Comodo ♩ = 80

3 *mp* Dm A7 B^b A Dm A7 B^b A Dm A B^b A
B^b A Dm Dm A B^b A B^b A7 Dsus Dm

Tuntematon

Melodinen molliasteikko

d-molli

d e f g a h cis d d c b a g f e d
l t d r m fi si l l s f m r d t l

Moderato ♩ = 82

4 Kaanon *p* I II

Säveltäpailuharjoituksia 1

Intervalli: Sekunti

Kaanon I

c d d c suu - ri se - kun - ti d e e on suu - ri se - kun - ti
e f f on pie - ni se - kun - ti f g g on suu - ri se - kun - ti g a a on
suu - ri se - kun - ti a h h on suu - ri se - kun - ti h c c on pie - ni se - kun - ti

Sekuntikaanon

Soinnut eivät sovi säästykseen kaanonina laulettaessa.

1 *Meno presto*

mf *f* *ff* *f* *mf*

2 *Andantino con moto* Suomalainen kansanlaulu

3 *Più moderato* L.V. Beethoven: Surumarssi

Huomio hypyt melodiassa.

4 *Meno andante* Suomalainen kansanlaulu

5 *Allegro*

Säveltapailuharjoituksia 3

Intervalli: Kvartti

Kaanon I

c d e f puh - das kvart - ti d e f g puh - das kvart - ti e f g a
 puh - das kvart - ti f g a h y - li - nou - se - va kvart - ti g a h c puh - das kvart - ti
 a h c e puh - das kvart - ti h c d e puh - das kvart - ti puh - das kvart - ti on

Allegro non troppo

1 Kvarttikaanon

mp *mf* *mp* *f*
mp *mf* *mp*

Andantino

2 Suomalainen kansanlaulu

3 Molto più allegro

Tuntematon

Meno andante

4 A. Corelli: Sarabande

Rytmiosastossa käytettäviä rytmejä (Luentatavuin)

Kokonuotti (1/1)

taa - aa - aa - aa

Puolinuotti (1/2)

taa - aa

Neljäsosanuotti (1/4)

taa taa

Kahdeksasosanuotti (1/8)

tii tii tii tii

**Pisteellinen puolinuotti
(1/2 + 1/4)**

taa - aa - aa

**Pisteellinen neljäsosanuotti
(1/4 + 1/8)**

taa - a tii

Synkooppi

tii taa tii

**Kuudestoistaosuusuotti
(1/16)**

ta - ka - ka - ka

tii ta - ka

ta - ka tii

Trioli

3
ta - te - ti

**Pisteellinen kahdeksasosanuotti
(1/8 + 1/16)**

tii - i ka

ta tii - i

Nopea synkooppi

ta tii ka

3
tii ti-pa-tu

Kahdeksasosatauko sekä erilaisia kuudestoistaosuusuotteja rytmitettyinä neljäsosanuottiin.

- - ta - ka

ta - ka - -

ta - - - ka

- - - - ka

- ka - ta - ka

ta - ka - ta -

ta - ta -

- tii ka

- tii - i

- ka - ka

Synkooppiin pohjautuvia rytmejä.

tii taa tii

- taa tii

tii taa ta - ka

ta - ka taa tii

ta - ka taa ta - ka

Rytmiharjoituksia 3

“Nopea” Synkooppi
(1/16 + 1/8 + 1/16)

ta - ka - ka - ka   ta tii ka   ta tii ka

Allegro ma non troppo

tii ta - ka   ta - ka tii   tii - i - ka   ta tii ka   ta tii - i

Meno mosso

Largo

Molto allegro

1/8 tauko sovellettuna
harjoiteltuihin
rytmeihin.

tii ta - ka   - ta - ka

Meno marcia

tii taa tii   tii taa tii   - taa tii

Tranquillo

Rytmiharjoituksia 8

Pisteellinen 1/4 nuotti + 1/16 nuotit

Meno presto

1

Rather slow (s. 24)

2

Moderately (s. 24)

3

Fast (s. 24)

4

Synkooppi + 1/8 tauko

Quasi presto

5

Allegro

6

Ohjelmistoa 1

Wer die Musik in Ehren hält

Johan Krieger (1682 - 1755)

1

Chords: Gm, D, Gm, Cm, D, Gm, Cm, D, Gm, Cm, D, Gm, Cm, D, Gm, Cm7, D, Gm, D, Eb, Cm, D, Gm, Cm7, D7, Gm.

Erntelied

Franz Schubert (1816)

2

Chords: C, G, Am, Em, F, Dm, G, A7, Dm, G, C, F, C, F, C, C/G, G, C.

Geh ich Zum grünen Hain

Ranskalainen kansanlaulu

3

Chords: F, C7, F, C, F, C, G7, C, F, Bb, F, C, F.

Schwesterlein

Johannes Brahms

4

Chords: Gm, D7, Gm, Bb, F7, Bb, F7, Bb, Gm, C#7, D, D7, Eb, D7, Gm.

Die Sommernacht

Christoph Willibald Gluck

5

Chords: Am, E, Dm, Hm7(b5), Am, E7, Am, E, E7, Am, E7, Hm7(b5), Am/E, E7, Am.

Ohjelmistoa 5

21

Air

Johann Sebastian Bach (1685 - 1750)

Musical score for 'Air' by Johann Sebastian Bach, measures 21-30. The score is in G major (one sharp) and 3/4 time. It consists of three systems of two staves each. The first system (measures 21-24) shows the beginning of the piece. The second system (measures 25-28) includes a repeat sign. The third system (measures 29-30) concludes the piece.

22

Bourree

Johann Sebastian Bach

Musical score for 'Bourree' by Johann Sebastian Bach, measures 22-30. The score is in G major (one sharp) and 4/4 time. It consists of three systems of two staves each. The first system (measures 22-24) shows the beginning of the piece. The second system (measures 25-28) includes a repeat sign. The third system (measures 29-30) concludes the piece.

23

Polka Russe

M. Glinka

Musical score for 'Polka Russe' by M. Glinka, measures 23-30. The score is in D minor (two flats) and 2/4 time. It consists of three systems of two staves each. Chord symbols are provided above the notes: Dm, G6, A, Dm, F, G6, Dm, A7, Dm, F, G6, Dm, A7, Dm.

Kuunnellaan intervalleja

p2

Hernando's Hideaway

s2

Do Re Mi

p3

Metsässä ei Liikahdakaan Lehtikään

s3

Arvon mekin Ansaitsemme

4

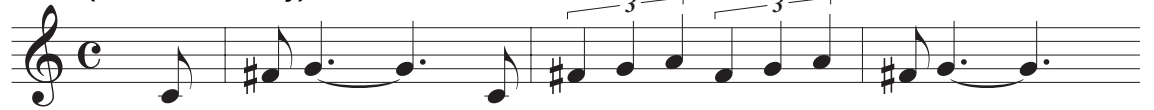
On Neidolla Punapaula

y4

Maria (West Side Story)

5

Koska meitä Käsketään (Tuiki, Tuiki Tähtönen)

p6

Karjalan Kunnalla

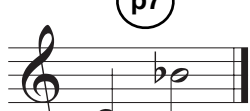
s6

Oolannin Sota

p7

La Cumparsita

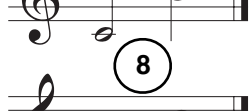
s7

Sateenkaaren Tuolla Puolen

Tuomi on Virran Reunalla

Suuren septimin löytäminen oktaavin avulla. Suuren septimin löytäminen kolmisoinnun avulla

8

Sointuanalyysi laulamalla ja kuuntelemalla

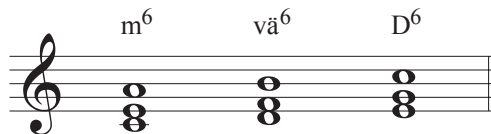
LAULETAAN KADENSSEJA

Kadensseissa esiintyvät seuraavat kolmisoinnun muodot:

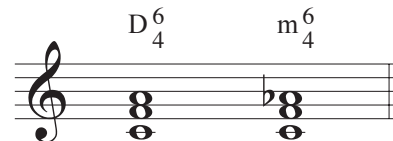
Kolmisoinnun **perusmuoto**

Kolmisoinnun **terssikäännös**

Kolmisoinnun **kvinttikäännös**

Soinnun sävelet lauletaan bassosta ylöspäin ylöspäin **intervallirakenteen** mukaisesti.

1

I I⁶ IV II⁶ I₄⁶ V I

2

I V⁶ VI IV⁶ I V I

3

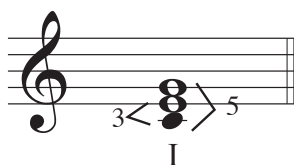
I VI IV II⁶ I₄⁶ V I

4

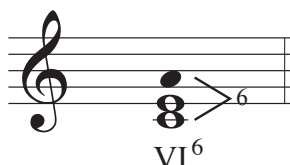
I VII⁶ I⁶ II⁶ I₄⁶ V⁷ I

KUUNNELLAAN KADENSSEJA

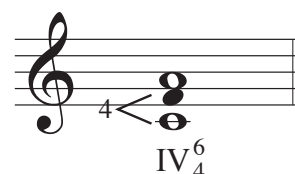
Kolmisoinnun **perusmuoto**.
Sointu tunnustetaan
kuuntelemalla intervallirakenne.
Soinnun **pohjasävel**
määrää asteen.

Kolmisoinnun **terssikäännös**.
Sointu tunnustetaan
kuuntelemalla intervallirakenne.
Soinnun **seksti - intervallin**
ylempi sävel määrää asteen.

Kolmisoinnun **kvinttikäännös**.
Sointu tunnustetaan
kuuntelemalla intervallirakenne.
Soinnun **kvartti - intervallin**
ylempi sävel määrää asteen.

Kadenssin kuuntelussa käytetään seuraavaa järjestystä:

- Kirjoitetaan **basso** viivastolle.
- Lauletaan sointu **bassosta** ylöspäin (sisäisesti).
- Kuunnellaan, onko sointu kolmisoinnun **perusmuoto**, **terssikäännös** tai **kvinttikäännös**.
- Merkitään **soinnun sävel**, joka **määrää asteen**.
- Basson sävel määrää soinnun **käännöksen**.
- Merkitään astemerkinnät käännöksineen basson alapuolelle.

f: I II⁶ I₄⁶ V I

Harjoitellaan tunnistamaan kuuntelemalla seuraavia kadensseja.

A)

B)

C)

Musiikin teorian sovellutuksia elävään musiikkiin 1

1 Kirjoita allaolevaan sävellykseen nuottien nimet ja oktaavialat.

Geordie

Skotlantilainen kansanlaulu

Seuraavassa laulussa on enharmonisesti "väärin" kirjoitettuja nuotteja. Merkitse ne mallin mukaisesti (x) nuotilla.

2 **Koska Meitä Käsketään**

3 Kirjoita ylläoleva laulu enharmonisesti oikein.

4 Kirjoita H-duuri tilapäisillä etumerkeillä laskevana sävelestä h2 noudattaen allaolevaa rytmiä.

Kirjoita harmoninen gis-molli tilapäisillä etumerkeillä nousevana sävelestä gis1 noudattaen allaolevaa rytmiä.

Musiikin teorian sovellutuksia elävään musiikkiin 2

Tunnista hakasilla yhdistettyjen intervallien nimet.

Sinfonia n:o 3

1

J.S. Bach etc.

Fuga 24

Tunnista hakasilla yhdistettyjen intervallien nimet.

2

J.S. Bach etc.

Cosi fan Tutte

Tunnista hakasilla yhdistettyjen intervallien nimet.

3

Mozart etc.

Kirjoita Des-duuri tilapäisillä etumerkeillä laskevana sävelestä *des2* noudattaen allaolevaa rytmiä.

Kirjoita harmoninen b-molli tilapäisillä etumerkeillä laskevana sävelestä *b2* noudattaen allaolevaa rytmiä.

4

5

a) Kuinka monta 1/8 nuottia sisältyy 1/2 nuottiin? _____

b) Kuinka monta 1/8 nuottia sisältyy 1/1 nuottiin? _____

c) Kuinka monta 1/16 nuottia sisältyy 1/4 nuottiin? _____

d) Kuinka monta 1/16 nuottia sisältyy 1/8 nuottiin? _____

e) Kuinka monta 1/4 nuottia 1/1 + 1/2 nuottiin? _____

f) Kuinka monta 1/8 nuottia sisältyy 1/2 + 1/4 nuottiin? _____

g) Kuinka monta 1/16 nuottia sisältyy 1/4 + 1/8 nuottiin? _____

6 Laske seuraaville aika -arvoille yhteenlaskettu summa mallin mukaisesti.

a) $\bullet + \bullet = 4$

b) $\bullet + \bullet + \bullet + \bullet + \bullet = \underline{\hspace{2cm}}$

c) $\bullet + \bullet + \bullet = \underline{\hspace{2cm}}$

d) $\bullet + \bullet + \bullet + \bullet + \bullet = \underline{\hspace{2cm}}$

e) $\bullet + \bullet + \bullet = \underline{\hspace{2cm}}$

Musiikkisanastoa 8

Sempre	Koko ajan. Esim. sempre staccato, sempre legato.
Septetti	Seitsemän esittäjän yhtye.
Sinfonia	Länsimaisen musiikin tärkein laajamuotoinen orkesterisävellysmuoto.
Sointi	Ääni, värisävy, sointi voi olla esim. tumma, heleä jne.
Sointu	Kolmen tai useamman samanaikaisesti soivan sävelen yhteisvaikutus.
Sopraano	Korkea naisen tai lapsen ääni.
Sostenuto	Pidätellen.
Spiritoso	Henkevästi, sielukkaasti.
Staccato	merkintä esitetään Erottaen, sävelet erotettava selvästi toisistaan.
Subito	Äkkiä, heti.
Tasavireinen viritys	Viritysjärjestelmä, jossa oktaavin sisältämät puoliaskeleet ovat yhtä suuria.
Tempo primo	Paluu alkuperäiseen tempoon.
Tempo rubato	Kokonaisrytmin rajoissa tapahtuva rytmin ja tempon vapaa käsittely.
Tenori	Korkea miesääni.
Tenuto	Pidättäen, nuotit täyteen arvoonsa soittaen. merkintä
Tonaalinen	Duuri - ja mollisävellajissa oleva.
Transponointi	Sävellyksen siirto toiseen sävellajiin.
Tremolo	 saman sävelen tai intervallin jatkuva nopea vuorottelu.
Trilli	Korukuvio, kahden tai vierekkäisen sävelen nopea vuorottelu.
Tritonus	Ylinousevan kvartin keskiaikainen nimitys.
Troppo	Liaaksi, non troppo on: ei liiaksi.